

Pápež u Američanov zabodoval

Benedikt XVI. skončil návštevu Spojených štátov modlitbou za obeť terorizmu

Svätý Otec stihol na svojej prvej návšteve USA veľa. Stretol sa s obeťami sexuálneho zneužívania kňazmi, slúžil omše na štadiónoch a nevynechal ani Ground Zero.

NEW YORK, BRATISLAVA. Pred šiestimi dňami prichádzal Benedikt XVI. prvýkrát na americkú pôdu a Vatikán nevedel, čo má od návštevy Spojených štátov čakať.

V krajine, kde katolícka cirkev čelila sérii škandálov sexuálneho zneužívania detí pedofilnými kňazmi, čakala na bavorského pápeža horúca pôda. Včera z nej odišiel ako ten, kto nesklamal.

Pápež Benedikt XVI. sa rozlúčil s americkými katólmi na bejzbalovom štadióne Yankees, kde pred desaťtisícami veriacich ako tretí pápež v histórii slúžil omšu.

Vrcholom dňa však pre mnohých Newyorčanov bola tichá modlitba pápeža na mieste teroristických útokov z 11. septembra 2001.

Neporušovať ľudské práva

Pápež hovoril o terorizme niekoľkokrát počas svojej šesťdňovej návštevy. Na súkromnom stretnutí s americkým prezidentom Georgeom Bushom obaja lídri podľa komuniké Vatikánu hovorili o tom, že „je potrebné čeliť terorizmu adekvátnymi prostriedkami, ktoré rešpektujú ľudské práva“.

Benedikt XVI. je známy svojím tvrdým postojom k používaniu mučenia vo väzniciach, kde Spojené štáty držia ľudí podozrivých z terorizmu. V prejave na pôde OSN sa však pápež zastal Spojených štátov, keď kritizoval krajiny, ktoré v medzinárodných vzťahoch konajú jednostranne a podrývajú autoritu organizácie.

Líder katolíkov upozornil na to, že dôležité rozhodnutia ležia v rukách hŕstky štátov.

Médiá sa najviac sústreďovali na to, ako sa Benedikt XVI. postaví

k prípadom sexuálneho zneužívania kňazmi.

Aj keď nakoniec do Bostonu, kde v roku 2001 škandály prepukli, necestoval, počas svojej návštevy sa trikrát verejne ospravedlnil, vyzval veriacich, aby pomohli zahojiť boľavé rany a stretol sa s niekoľkými obeťami tohto zneužívania.

„Modlili sa so svätým otcom, ktorý si potom osobne vypočul každého a povzbudil ich vo viere,“ citoval denník Times hovorcu Vatikánu Federica Lombardiho.

Pápež na stretnutí s biskupmi vo Washingtone kritizoval americký klérus za neadekvátny prístup k celému prípadu a jeho pomalé riešenie.

Svätý Otec v New Yorku na stretnutí s katolíckou mládežou prvýkrát na verejnosti otvorene hovoril aj o svojej mladosti v nacistickej organizácii Hitlerjugend.

Moje detstvo zničil nacizmus

„Moje tínedžerské roky zničil zlovestný režim, ktorý si myslel, že má odpovede na všetko,“ povedal podľa BBC.

Joseph Ratzinger slúžil krátko aj v nemeckej armáde, z ktorej pred skončením vojny dezertoval.

Komentátori BBC označili pápežovu návštevu v Spojených štátoch za „historický úspech“. Benedikt XVI. počas nej zdôrazňoval najmä dôležitosť slobody náboženského vyznania a vyzýval amerických veriacich na radikálnejší duchovný život.

Presadzovanie ľudských práv je najúčinnjšou stratégiou zničenia nerovnoprávnosti medzi národmi. Benedikt XVI., pápež

Tomáš Hudák, SME, 21.4.2008

Pápežova sponď

Toto sa od pápeža Benedikta XVI. veľmi nečakalo. Keď ho pred tromi rokmi vybrali kardináli za hlavu katolíckej cirkvi, veľa slov chvály na jeho adresu nezaznelo. Opisovali ho ako konzervatívneho ochrancu cirkvi, ktorý sa naposledy usmial... Na to si už nikto nevedel spomenúť. Zdalo sa, že po mediálne extrémne zdatnom Jánovi Pavlovi II. bude Benedikt XVI. pôsobiť ako kôl v plote.

Napriek tomu to však vyzerá, že súčasný pápež by si mohol nájsť svoju parketu. Na návšteve USA sa rozhodol hovoriť o pedofilných sexuálnych škandáloch kňazov tak otvorene, ako to už dávno neurobil žiadny cirkevný hodnostár pred ním. Benedikt XVI. spomínal hanbu cirkvi, obrovskú bolesť aj hrubé porušenie morálky.

Dobrý krok. A ak bude začiatkom ďalšej cesty, bude to ešte lepšie. Pedofilné aféry spôsobili Vatikánu veľkú ranu, ktorú však nezmaže jedna sponď, hoci je od pápeža. Benedikt XVI. má jedinečnú možnosť prejavíť sa ako ochranca cirkvi. Tá bude vždy konzervatívna, to je normálne, ale teraz potrebuje otvorenosť. Vatikán musí oveľa rozhodnejšie konať v každom prípade zneužívania. Musí zakročiť nielen proti páchatelom, ale aj proti každému, kto sa ich snažil chrániť, proti všetkým, ktorí sa snažili zametať zločiny pod koberec. Všetci slušní kňazi, ktorých je určite absolútna väčšina, by to mali podporiť.

Katolícka cirkev chce byť morálnou autoritou. Preto sa nesmie báť vstúpiť do očístca. Nájde Benedikt XVI. tú odvahu?

Andrej Matišák
PRAVDA, 21.4.2008

KBS protestuje proti potratom do 24. týždňa

Predseda Konferencie biskupov Slovenska František Tondra protestoval proti návrhu ministerstva zdravotníctva, ktorý má uzákoníť možnosť interrupcií, prípadne genetickej poruchy plodu až do 24. týždňa tehotenstva.

TA3, 18:40, 19.4.2008

Peter Dubovský: Kňaz bez strachu

Nezastavilo ho nič. Ani mreže komunistov, ani zranenia po autonehode. Keď bolo treba kázať Božie slovo, bol Peter Dubovský odhodlaný na všetko. V čase tvrdého komunizmu šiel medzi mladých na vysokoškolské internáty a do rodín, aby kázal o slobode, Bohu a láske. Keď ho nakoniec odsúdili na päť rokov väzenia, už bol tajne vysvätený za biskupa. A silný vo svojej viere.

Treba vyhrnúť rukávy, nekritizovať, ale slúžiť. To bolo motto kňaza, ktorého pastoračnú činnosť zastavili iba mreže komunistov. Hovorí sa, že jeho činorodý duch nedovolil odychovať ani jemu, ani jeho okoliu. Najmä ak šlo o slúženie svätej omše. „Samozrejme, že pôjdem,“ odpovedal pevne aj po zranení pri autonehode, keď bol odkázaný na invalidný vozíček. Zabránil mu v tom len prísny zákaz lekára. Pracoval na vozíčku aj počas pooperačnej liečby. „Prečo by som nemal pracovať teraz, keď dobre chodím a oveľa lepšie vidím?“ odpovedal s ľahkosťou všetkým, ktorí ho chceli šetriť.

Jezuita a väzenský robotník

Dubovský sa narodil v dedinke Rakovice pri Piešťanoch. Vzdelával sa v Trnave, Ružomberku a Kláštore pod Znievom, kde v ňom postupne dozrievalo duchovné povolanie. V roku 1940, čase druhej svetovej vojny, si za svojich duchovných učiteľov vybral jezuitov, keď vstúpil do noviciátu Spoločnosti Ježišovej. Oblasť misií, vzdelávania a vedy ho fascinovali. V roku 1947 začal študovať teológiu a filozofiu v Brne, neskôr v Trnave.

Do cesty Dubovského ako i mnohých mladých oddancov cirkvi sa však čoskoro postavil komunizmus. Po tzv. barbarskej noci, keď v apríli 1950 komunistický režim za jedinú noc násilím zlikvidoval mužské rehoľné rády, sa aj 29-ročný Dubovský ocitol v takzvanom sústredovacom kláštore - v tábore obohanom ostatným drôtom. A to najprv v Jasove a neskôr v Podolínci. O pár mesiacov ho presunuli do Svätej Dobrotivej v Česku na vojenskú službu v smutne známych pomocných technických práporoch (PTP). Tam zhromažďovali občanov politicky „nespoľahlivých“ a využívali ich na ťažké a nebezpečné práce, napríklad v baniach.

Dubovského vieru to však iba posilnilo a ešte v tom roku na Vianoce sa dal tajne vysvätiť za kňaza.

Za vysvätenie mreže

Po štyroch rokoch pokusov o jeho „prevýchovu“ začal pracovať ako robotník v pražskej Konstruktive. Komunizmus v Československu v tom čase charakterizovala chudoba, všadeprítomná štátna bezpečnosť (ŠtB) a náboženská vyprahnutosť. Aj mládež sa pomaly, ale isto pod vplyvom propagandy začala odvracať od viery a cirkev začala vnímať ako prežitok. Dubovský však svoje skutočné povolanie nijako nezanedbával - chodieval na internáty medzi vysokoškolákov, ako i do mnohých rodín a intenzívne obhajoval kresťanské myšlienky lásky a slobody. V roku 1961 ho tajne vysvätili za biskupa. Nasledujúci rok ho zastavili komunisti. V procese s príslušníkmi reholí ho odsúdili a uväznili na päť rokov. Až v roku 1969 mohol začať pôsobiť ako kaplán. A to v malej farnosti v Nitrianskom Pravne, neskôr v Handlovej. Nasledujúce dve dekády bol farárom v Novej Lehote, kde slúžil predovšetkým jezuitom, a to formáciami a tajnými vysviackami kňazov.

Na toto obdobie si na pohrebe zaspomínal aj banskobystrický diecézny biskup Rudolf Baláž. Dubovský vtedy rozvážal v Domáciach potrebách tovar po strednom Slovensku a spolu vytvorili na fare v Novej Lehote takzvané Jadro, kde sa schádzali aj ďalší kňazi zo Slovenska. „Sedávali sme pri ňom ako učni pri svojom prorokovi. On už mal za sebou výrobu, väzenie, ako stavbár staval sídliská a prešiel všetky metodické stáže komunistického systému,“ povedal v smútočnom príhovore.

Sloboda v starobe

Vytúžená náboženská sloboda prišla v čase, keď sa Dubovský blížil k sedemdesiatinám. Jeho mladický duch ho však neopúšťal, a tak ešte niekoľko rokov pôsobil ako pomocný biskup v Banskej Bystrici, predseda Spolku svätého Vojtecha, generálny sekretár Konferencie biskupov Slovenska či pedagóg na Trnavskej univerzite. Od roku 1997 bol emeritným biskupom a posledné dva roky špirovaťom v Dome Spoločnosti Ježišovej

Loyola v Ivanke pri Dunaji.

„Buďte hrdí na svoju vieru!“ apeloval Dubovský pri príležitosti svojich 85. narodenín. „Prejavujte ju aj tým, že sa zaujímate o život nielen obce, ale aj o život cirkvi,“ dodal.

Páter Dubovský však nebol len vážny. V jednom z odkazov na stránke jezuiti.sk skupinka ľudí spomína: „Naposledy, keď sme s vami telefonovali, ste pri otázke ako sa máte, len žartovne odpovedali: Výborne, do smrti dožijem!“

V Ivanke sa už nestretieme, ale... „je na nás, aby sme sa stretli vo večnosti“.

* 28. 6. 1921 10. 4. 2008

1950 tajne ho vysvätili za kňaza a vzápätí internovali v koncentračnom

tábore v Podolínci. Ako vojak pracoval v takzvanom útvere PTP

1961 tajne ho vysvätili za biskupa

1962 komunistický režim ho odsúdil na päť rokov väzenia

1991 vymenovali ho za pomocného biskupa

1993 stal sa generálnym vikárom banskobystrickej diecézy

Lucia Michalková
SME, 19.4.2008

Vystavili korunovačné klenoty

Pastva pre oči na Pražskom hrade
PRAHA - Sú nádherné, historické a hlavne pekelné drahé. Také cenné, že kvôli nevyčísľiteľnej hodnote sa ani nedajú poistiť. Len cena materiálu sa dá možno odhadnúť - na desiatky miliónov korún!

Impozantný súbor českých korunovačných klenotov je oddnes vystavený na Pražskom hrade. Verejnosti ho predstavujú len výnimočne, tentoraz pri príležitosti znovuzvolenia Václava Klauza za prezidenta a 90. výročia vzniku Československa.

Český poklad tvorí aj svätováclavská koruna kráľa Karla IV., žezlo, jablko a korunovačný plášť zdobený hermelínom.

(red)
Nový čas, 19.4.2008

Sokol slúžil omšu za Tisa

Arcibiskup prišiel výnimočne do Bratislavy. KBS hovorí, že išlo o jeho súkromnú akciu Ján Sokol v roku 2006 povedal, že za slovenského štátu bol blahobyť. Včera slúžil za Tisa omšu.

Trnavský arcibiskup Ján Sokol včera odslúžil nezvyčajne v bratislavskom kostole Blumentál zádušnú omšu za prezidenta fašistického slovenského štátu Jozefa Tisa. Celebroval ju v deň výročia jeho popravy pred 61 rokmi. Sokol omšu slúžil za oltárom s Tisovou podobizňou a slovenským dvojkrížom.

Hovorca Konferencie biskupov Slovenska Jozef Kováčik povedal, že toto bola súkromná akcia Sokola a KBS o nej nemá informácie.

Ján Sokol sa zúčastnil zádušnej omše za Jozefa Tisa Vložte si video na vlastnú stránku, kliknite na menu - kód na stránku Po úvodnej ceremónii predstúpil pred zaplnený kostol historik Milan Ďurica, známy obhajca slovenského štátu. Tisa vychválil ako kňaza i polití-

ka a opäť zopakoval svoje tézy, že Tiso nemohol prenasledovaným za vieru nijako pomôcť a naopak mnohým zachránil život.

Počas Tisovho pôsobenia v prezidentskej funkcii prijalo Slovensko jedny z najtvrdších protizidovských zákonov v Európe a do koncentračných táborov deportovalo okolo 70-tisíc slovenských židov.

Hovorca KBS Jozef Kováčik povedal, že cirkev slúži omše za všetkých, ak o to príbuzní požiadajú. „Cirkev takto prosí o spásu alebo o milosť, ktorú ešte duša potrebuje, ak ju potrebuje.“

Slovenskú židovskú obec Sokol neprekvapil. Hovorca Jaroslav Franek povedal, že minulý rok v lete žiadali pápežského nuncia na Slovensku, aby na slovenských kňazov vplýval. Nuncius hovoril, že Vatikán fašizmus odsudzuje a že sa o to pokúsi. „Aký je účinok, to je druhá vec,“ povedal Franek. Pripomenul, že glorifikácia vraha môže byť aj trestný čin. **SME, 19.4.2008**

Novela umožní interrupciu do 24. týždňa

Umelé prerušenie tehotenstva v prípade poškodenia plodu bude možné vykonať až do 24. týždňa. Novela zákona, ktorú navrhlo ministerstvo zdravotníctva, je už v pripomienkovom konaní.

„Počas gravidity sa môžu objaviť vážne genetické chyby, ktoré sa nedajú vopred diagnostikovať. Hovoríme o interrupcii z indikovaných dôvodov.“

Zmena zákona iba uvedie súčasný stav do súladu s legislatívou,“ zhodnotil novelu gynekológ Michal Kliment, prezident Spoločnosti pre plánované rodičovstvo.

Novela zákona dal zelenú decembrový verdikt Ústavného súdu SR

v jednej zo svojich najstarších káuz. Súd po šesťročnom posudzovaní rozhodol, že interrupčný zákon, ktorý umožňuje umelé prerušenie tehotenstva do 12. týždňa bez udania dôvodu, nie je v rozpore s Ústavou SR.

V rozpore však bola výkonná vyhláška iduca nad rámec zákona, ktorá povoľovala prerušenie tehotenstva do 24. týždňa na základe vymenovaných dôvodov. Vyhláška po zverejnení nálezů Ústavného súdu stratila platnosť a rezort zdravotníctva mal tieto prípady ošetriť zákonom. Do medzirezortného pripomienkového konania sa možno zapojiť do 6. mája. **PRAVDA,**

Pastoračný plán má tiež posilniť veriacich pred útokmi liberalizmu

Pomoc v rodine, mladým a ľuďom v núdzi. To sú hlavné okruhy, na ktoré sa chce zamerať katolícka cirkev na Slovensku. Zámery má zhrnuté v Pastoračnom pláne, o ktorom dnes v Ružomberku diskutovalo 250 účastníkov konferencie. Informácie z nej prináša Miroslav Debnár.

Pastoračný plán cirkev prijala už vlni na jeseň a jeho cieľom je

predovšetkým oslovit' ľudí, ktorí pochybujú o viere. Má tiež posilniť veriacich pred útokmi liberalizmu. Predseda Konferencie biskupov Slovenska a spišský diecézny biskup František Tondra.

František Tondra, predseda Konferencie biskupov Slovenska: „Je to pastorácia tých, ktorí sa hlásia ku katolíckej cirkvi a v nich chceme zveľaďovať ich vieru a ich postoje v súčasnom svete. Myslím, že cez nich môžeme oslovit' aj tých, ktorí sa nehlásia ku cirkvi.“

Žilinský diecézny biskup Tomáš Galis povedal, že cieľom Pastoračného plánu je predovšetkým práca s mládežou, pomoc núdnym a najmä dôraz na rodinu.

Podľa slovenských biskupov totiž rodina čelí v modernom období veľkému tlaku. Pastoračný plán je aj preto otvoreným dokumentom, ktorý cirkev prispôbi potrebám spoločnosti.

Tomáš Galis, žilinský diecézny biskup: „Skutočne chceme tento plán aj realizovať, to napĺňanie práve cez projekty, ktoré chceme počas týchto rokov“

Predseda KBS František Tondra tiež zdôraznil, že Pastoračný plán nezabudol na miesta, v ktorých bola cirkev na Slovensku dlhodobo aktívna, a to je oblasť sociálnych vecí a zdravotníctva. **Regina BB, 18:00, 19.4.2008**

Pápež Benedikt XVI. zamietol akékoľvek zmeny v katolíckych školách

Pápež dal dnes jasnú odpoveď tým, ktorí volajú po novinkách v katolíckych školách. Benedikt XVI. akékoľvek zmeny zamietol. Katolícke školy by podľa neho mali prísne dodržiavať cirkevné dok-

tríny a otvoriť dvere najmä deťom z nemajetných rodín. Ak by sa ustupovalo od doktrín, školy by stratili svoju identitu a u študentov by sa mohli prejaviť morálne zmätky. Pápež sa okrem katolíkov stretol aj

so zástupcami iných náboženstiev. Počas diskusie sa venoval diskriminovaným menšinám a podotkol, že všetky vierovyznania by mali mať spoločný cieľ, mier.

TV JOJ, 19:30, 19.4.2008

Pápež spomínal na teror. Priamo na mieste útoku

New York, Bratislava - „Prosím Boha, aby dal svetu plnému násilia mier,“ znela modlitba pápeža Benedikta XVI. na newyorskom Ground Zero, kde pred útokmi teroristov v roku 2001 stáli „dvojičky“. Včera sa skončila jeho prvá návšteva USA, počas ktorej sa pápež niekoľkokrát ospravedlnil za sexuálne škandály v cirkvi a spomenul aj svoju mladosť v Hitlerovej mládeži. **HN, 21.4.2008**

Do veže vložili aj film

Pri nasledujúcej oprave trnavského Dómu sv. Mikuláša budúce generácie nájdu odkaz od súčasníkov.

TRNAVA. Na severnú vežu Dómu svätého Mikuláša v Trnave inštalovali vynovenú guľu aj s odkazom pre ďalšie generácie.

„Vybrali sme zopár dokumentov ako mesačník Novinky z radnice, doklad o rozpočte či zoznam poslancov,“ povedal trnavský primátor Štefan Bošňák.

Nechýbali ani cirkevné materiály ako časopis Viera a život, dévedéčko o Trnave, Mesačník slovenských katolíkov či film o katedrálom chráme.

„Ktovie, na čom si ich budú premietat?“ uvažovali diváci.

Pamiatkari do korešpondencie pridali fotografie Trnave z veže.

Do trojkilového medeného tubusu sa zmestili aj dva osobné dary. Od pamiatkarky Daniely Zacharovej to bola retiazka. „Je to môj príspevok do pánskeho klubu,“ vysvetlila Zacharová.

Jozef Alchus zo združenia Trnavské dominanty tam vložil eurá a koruny. Pridal aj bankovú príručku, ako tieto meny prepočítavať.

Dvestoročný tubus, ktorý tam našli pred obnovou, do vežovej gule vrátili. „Je v ňom všetko ako predtým. Listiny, mince a pozostatky svätých - svätého Lucida a Félix, pravdepodobne talianskeho biskupa a pápeža,“ povedal dekan Imrich Polák.

Rekonštrukcia veže potrvá do jesene. **Jana Beňová, SME, 21.4.2008**

Prezident Gašparovič, prijal najvyšších predstaviteľov gréckokatolíckej cirkvi na Slovensku

Prezident Ivan Gašparovič, prijal najvyšších predstaviteľov gréckokatolíckej cirkvi na Slovensku. Zaujímal sa organizačné zmeny v cirkvi, ktoré uskutočnil pápež Benedikt XVI. v januári. Pri tejto príležitosti zablagožel Jánovi Babjakovi k jeho inaugurácii za prešovského arcibiskupa a metropolitu. Predstavitelia sa venovali aj otázke vzťahov gréckokatolíckej cirkvi s pravoslávnu. **Rádio Slovensko, 18:00, 21.4.2008**

Najlepším v kategórii televíznych reportáží sa stal redaktor TV JOJ Martin Mózer

Najlepším v kategórii televíznych reportáží sa stal náš kolega Martin Mózer. Porotu, ktorá ocenila 16 novinárov, zaujala odvaha, s akou pristupoval k spracovaniu monotematických príspevkov o arcibiskupovi Sokolovi a ŠtB.

Martin Mózer, redaktor TV JOJ: „Chcel by som sa poďakovať naj-

mä tým ktorí mi pomohli a to boli nielen teda bývalí disidenti, ale aj odvážni pracovníci v rámci Ústavu pamäti národa.“

Peter Susko, člen poroty: „Sme sa na tom zhodli, že to chcelo kus novinárskej statočnosti.“

TV JOJ, 19:30, 22.4.2008

V Poprade sa v Kostole svätého Egídia po 700 rokoch rozozvučal organ

Anton Oparty, popradský dekan: „Organ je medzi všetkými hudobnými nástrojmi kráľ. Liturgia je kráľovnou celého života ľudského. Prečo by nemohli byť spolu? Musia byť spolu.“

Barokový organ z roku 1776 postavili pre tvrdošínsky kostol. Tam už doslúžil a bol by pravdepodobne skončil na smetisku, alebo by ho spálili. Práve vďaka dekanovi Opartyovi sa ho podarilo zachrániť. Previezli ho do Hranovnice, kde ho opravil organár Gabriel Bies.

Gabriel Bies, organár. „Celá rekonštrukcia tej organovej skrine, celá stavba nástrojovej časti trvala pol roka.“

Organ má za sebou posvätenie spišským pomocným biskupom Andrejom Imrichom i kolaudačný koncert. O ten sa okrem veľvyslanca Veľkej Británie na Slovensku Michaela Roberta postaral Václav Uhlíř.

Václav Uhlíř: „Nástroj je po všetkých stránkach veľmi kvalitný, je obdivuhodné ako sem zapadá, aj keď organová skriňa nie je pôvodná, je prenesená a nakoniec sme tu hodnotili zvukovú stránku. Aj keď je nástroj malý, poskytuje bohatú škálu dynamických odtieňov.“

V popradskom Kostole svätého Egídia bude nový organ znieť nielen počas liturgií, ale aj na koncertoch. **Rádio Regina, 12:00, 21.4.2008**

Dištanc od Tisa

Občianska iniciatíva Nechceme sa prizerať sa dištancuje od opakovaných prejavov, ktoré rehabilitujú totalitný režim slovenského štátu zo strany vysokých predstaviteľov rímskokatolíckej cirkvi. Podľa autora iniciatívy, rímskokatolíckeho kňaza mimo služby Miroslava Kocúra, kontroverzné počínanie prezidenta Jozefa Tisa, ktorý bol katolíckym kňazom, mnohí spájajú s katolíckou cirkvou. **(sita)**

HN, 22.4.2008

Nové sestry

RAČA. Sestry z Kongregácie Matky Božieho milosrdenstva si v Rači vybudujú kláštor. Sídliť budú v budove bývalej kúrie, v kláštore budú mať postulát na povolania zo Slovenska a z Česka. Vo farnosti budú pomáhať s vyučovaním náboženstva, prácou s mládežou i deťmi. (sita)

SME, 22.4.2008

Kňaz vzlietol k nebu a stratil sa

Brazílsky kňaz, ktorý chcel prekonať rekord v letena héliových balónikoch, je od nedele nezvestný.

SAO PAULO, BRATISLAVA. Mal to byť pokus o prekonanie rekordu, skončilo sa to ako pátracia akcia. Rímskokatolícky kňaz Adelir Antonio de Carli vzlietol v nedeľu z pobrežného mestečka Paranagua pomocou desiatok héliových balónikov vybavený padákom, satelitným telefónom a GPS systémom.

O osem hodín neskôr ho vyhlásili za nezvestného po tom, ako s ním stratili telefonický kontakt. Denise Gallasová, správkyňa jeho farnosti Sao Cristovao, médiám povedala, že otec Adelir chcel prekonať dovedajší 19-hodinový rekord letu na balónikoch.

Zo získaných peňazí chcel v Paranaque vybudovať duchovné odpočívadlo pre brazílskych kamionistov.

Carli sa od zeme odlepil za povzbudzovania ľudí v termokombiníze, s helmou na hlave. Údajne je skúseným parašutistom a vedel, do čoho ide.

Kňaz podľa Gallasovej vystúpil do výšky 6000 metrov, potom klesol asi na 2,5 kilometra nad morom a mal namierené do Douradosu, vzdialeného asi 750 kilometrov severozápadne od jeho farnosti. Vietor ho však zahnal iným smerom, a keď s ním naposledy hovorili, bol asi 50km od pobrežia.

Do pátrania sa ihneď zapojili záchranné vrtuľníky a rybárske člny. Tie našli pri pobreží Santa Catarina kúsky gumených balónikov. „Veríme, že ho nájdú živého a v poriadku, plávajúceho niekde v oceáne,“ povedala Gallasová agentúre AP.

„Vedel, čo robí a bol pripravený na akékoľvek nepríjemnosti,“ dodala Gallasová. (toh), SME, 23.4.2008

Morálka, sexuálna výchova a cirkev

Pápež sa v priebehu návštevy Spojených štátov vyhol témam o sexe. Slovenská katolícka cirkev sa im v rovnakom čase venuje veľmi intenzívne.

Návšteva pápeža v USA bola výnimočná najmä tým, že sa obľúkom vyhol „sexuálnym témam“ ako interrupcie, antikoncepcia a homosexualita. Niet sa čo čudovať, Benedikt XVI. je dostatočne empatický na to, aby pochopil, že moralizovanie o ľudskej sexualite by z úst predstaviteľa katolíckej cirkvi práve v USA pôsobilo ironicky.

Povestná Bostonská aféra v roku 2002 spustila lavínu obvinení, ktoré zachvátili následne celú krajinu. Podľa Americkej biskupskej konferencie bolo totiž v rokoch 1950 až 2002 v Spojených štátoch cirkevnými predstaviteľmi zneužitých najmenej 10 677 detí a mladistvých. Pohlavné zneužitie spáchalo 4392 kňazov, čo predstavuje 4 percentá z celkového počtu duchovných v USA.

Liberálni katolíci

Americkí katolíci sú dodnes sklamaní a šokovaní, a to ani nie zo samotných sexuálnych deliktov ako skutočnosti, že sa hierarchia cirkvi až do najvyšších miest snažila škandály zľahčovať a kryť. Prípady sa dlhé roky utulávali a inkriminovaní duchovní boli preložení na inú farnosť, kde naďalej zneužívali deti a mladistvých pod rúškom cirkevného tajomstva. Množstvo prípadov ani doteraz nie je vyriešených, naopak, stále sa objavujú nové. Len minulý rok to bolo v USA 691 nových obvinení. Samozrejme, že táto téma rezonovala počas celej návštevy aj v médiách.

Nie je to však zrejme jediný dôvod, prečo pápež nespomínal „sexuálne témy“. Americkí katolíci tvoria na rozdiel od Európy totiž najliberálnejšiu časť spoločnosti. Priepasť medzi ich názormi a postojom Vatikánu je obrovská; 97 percent katolíckych žien používa niektorú z foriem antikoncepcie, ktorú Vatikán zakazuje, 93 percent katolíkov podporuje používanie kondómov ako prevencie pred ná-

kazou HIV/AIDS. Ani v „najhorších“ témach ako interrupcie a homosexualita sa väčšina z nich neriadi príkazmi Svätej stolice. Tri štvrtiny amerických katolíkov sú „prochoice“, teda podporujú právo ženy na interrupciu, a 63 percent je za registrované partnerstvo homosexuálov.

Sex a Tiso

Paradoxne práve v tom istom čase má katolícka cirkev na Slovensku plné ústa sexuálnych tém. Najprv odmietanie učebnice pre sexuálnu výchovu, potom kampaň proti interrupciám a rozhodovaniu ústavným súdom, pastiersky list o antikoncepcii, odmietanie Národného programu sexuálneho a reprodukčného zdravia a naposledy vyjadrenie k novele interrupčného zákona. Predseda Konferencie biskupov Slovenska pritom povedal, že „je potrebné dôrazne odmietnuť akékoľvek znevažovanie alebo relativizovanie hodnoty ľudskeho života, jeho dôstojnosti, ako aj každé oslabovanie jeho morálnej alebo právnej ochrany, i keď vedené zdánlivo dobrými úmyslami. Život každého človeka je rovnako hodnotný. Nepoznáme viac alebo menej cenný život človeka“.

Škoda, že tieto slová nevyšlovl v súvislosti s celebrouvaním zádušnej omše za prezidenta fašistického slovenského štátu Jozefa Tisa, ktorá vraj bola len „súkromnou vecou arcibiskupa Sokola“. Škoda, že pritom nemyslel na desiatky tisíc obetí z radov slovenských Židov. Na rozdiel od plodov v prenatalnom štádiu vývoja títo totiž žili hodnotný život, milovali, cítili a báli sa, keď ich posielali na smrť.

Škoda, že naši biskupi neprebrali empatiu svojho pápeža, aby dokázali mlčať pri skutočne súkromných veciach týkajúcich sa žien a nestrkali hlavu do piesku pri verejných prešľapoch v ich vlastných radoch.

Ol'ga Pietruchová (Autorka je zo Spoločnosti pre plánované rodičovstvo)

SME, 22.4.2008

Uctili si pátra Pia

Pätnásťtisíc veriacich si prišlo večera do juhotalianskeho mestečka San Giovanni Rotondo uctiť telesné pozostatky známeho svätca. Po štyridsiatich rokoch od smrti pátra Pia ich Vatikán exhumoval a vystavil v pre-sklenej truhle. Slávnostnú omšu celebraval vatikánsky prelát, kardinál José Saraiva Martins.

Svätcovu skutočnú tvár pútnici nevideli, zakrývala ju maska, ktorú Talianom zaklalo londýnske múzeum Madame Tussaudovej. Na slávnosti sa zúčastnili aj tí, ktorých kedysi kapucínsky kňaz zázračne uzdravil. K modlitbám sa priznali hviezdy ako Sophia Lorenová, futbalista Damien Duff či tréner AC Milána Carlo Ancelotti. (toh), SME, 25.4.2008

Svätec, ktorý krvácal ako Ježiš Kristus

Obľúbený kapucínsky kňaz je po smrti uctievaný rovnako ako za svojho života.

San Giovanni Rotondo - Narodil sa v roku 1887 ako Francesco Forgione, no dnes je známejší pod menom svätý Pio z Pietrelciny. Meno Pio si udelil sám, keď vstúpil ako mladík do rádu kapucínov. Už od malička trpel na rôzne extatické vízie a obrazy, v dôsledku ktorých ho niektorí ľudia považovali za blázna. V úlohe kazateľa dokázal Páter Pio strhnúť všetkých zúčastnených do stavu náboženského vytrženia. Jeho kázne trvali niekedy aj niekoľko hodín. Veriaci museli často v napätí čakať, kým on dostával mystické náboženské vízie priamo na mieste. Niekedy priamo pred ľuďmi

zažíval „Božie múky“, podľa jeho stúpencov rovnaké, aké zažíval Ježiš Kristus.

Jeho nasledovníci svorne tvrdia, že Páter Pio bol obdarený nadprirodzenými schopnosťami. Pripisujú mu schopnosť čítať z ľudských duší či schopnosť byť na dvoch miestach naraz. Celosvetovú slávu si vyslúžil vďaka svojim stigmám ranám na rukách a nohách. Kontroverznú exhumáciu jeho tela, ktorú povolil dokonca aj Vatikán, sprevádzalo množstvo protestov a nejasností. Na jeho tele sa napríklad nenašli po stigmách žiadne stopy. Väčšinu svojho života prežil Páter Pio v malom kláštornom mestečku San Giovanni Rotondo. (mb)

HN, 24.4.2008

Páter Pio láka pútnikov aj biznis

V Taliansku dnes vystavia telo svetoznámeho svätca. Očakáva sa, že prítiahne milióny kresťanov z celého sveta.

Takmer celý život mu z rán na rukách tiekla krv Ježiša Krista a podľa jeho nasledovníkov dokázal byť na dvoch miestach súčasne. Pozostatky Pátra Pia, najznámejšieho talianskeho svätca posledných rokov, dnes prvýkrát ukážu verejnosti. Už viac ako 700-tisíc veriacich sa zaregistrovalo, aby mohli navštíviť kryptu, v ktorej budú jeho ostatky vystavené. Predpokladá sa, že Páter Pio prítiahne do konca roka milióny veriacich. „Dôvod, prečo si ho najviac vážili katolíci, bol, že neustále spovedal. Od rána do večera bol prítomný pre vyslovenie sviatosti zmierenia,“ povedal pre HN hovorca KBS Jozef Kováčik.

Magnet pre pútnikov

Telo kapucínskeho kňaza Pátra Pia exhumovali v marci aj napriek veľkej nevôli talianskych veriacich. Podľa predstaviteľov cirkvi našli jeho telo v prekvapujúco dobrom stave, a to aj napriek tomu, že pri jeho pohrebe v roku 1968 neboli použité žiadne postupy na jeho prezeráciu. Svätcovi pozostalí pokladajú dodnes jeho exhumáciu za znesvätenie aj napriek tomu, že ju nariadil samotný Vatikán. Dnešné vystavenie jeho ostatkov je však dobrou správou

pre milióny veriacich z celého sveta. „Slovenskí kapucíni si Pátra Pia pripomínajú každý rok. Zájazdy našich veriacich do Talianska sú už rozbehnuté, ľudia sa prihlasujú na jednotlivých farnostiach,“ povedal pre HN kapucínsky kňaz Jakub Rafael Patay. „Očakávame veľký záujem veriacich zo Slovenska. Viaceré cestovné kancelárie tam robia bežne zájazdy,“ potvrdil tiež Kováčik. Spomedzi slovenských cestoviek sa do San Giovanni Rotondo chystá napríklad Awertour, ktorá ponúka júlový turnus. Kresťanov najviac zaujímajú svätcové stigmaty, čo sú rany na miestach, kde bol údajne ukrižovaný Ježiš Kristus. „Ešte počas jeho života boli jeho stigmaty spochybňované, a to aj samotnou cirkvou, no on v týchto skúškach obstál,“ povedal Patay.

Veda je skeptická

Nie všetci sú však presvedčení o výnimočnosti talianskeho svätca. „Páter Pio bol považovaný za duševne nie celkom normálneho človeka, najmä v liberálnejších kruhoch,“ povedal Patay. Uznávaný taliansky historik Sergio Luzzatto minulý rok vyhlásil, že Páter Pio bol psychicky narušený a rany na rukách a nohách si spôsobil sám. Katolícka cirkev všetky obvinenia odmieta a aj napriek indiciám o svetskom pôvode jeho rán vyhlásila Pátra Pia v roku 2002 za svätého.

Veľkým problémom je pre mnohých aj jeho údajná bilokácia, čiže rozdvojenie. „Je úplne vylúčené, aby bol objekt veľký ako ľudské telo na dvoch miestach súčasne,“ povedal pre HN Peter Prešnajder z Univerzity Komenského v Bratislave. Profesor Prešnajder si vysvetľuje svätcovu rozdvojenie ako nepochopenie funkcie zrkadla.

Svätý biznis

V Taliansku predstavuje Páter Pio veľký biznis. Jeho portréty vidno vo verejných budovách aj na zadných sklách automobilov. Ospalé mestečko San Giovanni Rotondo sa vďaka nemu zmenilo na mekku kresťanských pútnikov. Množstvo chorých, ktorí sem prúdia z celého sveta, už donútilo úrady postaviť v meste modernú nemocnicu. Vatikán tu tiež nechal vystavať nový kostol za 36 miliónov dolárov. S komercializáciou tohto historického mestečka však nesúhlasia ani všetci predstavitelia cirkvi. Biskup Alessandro Maggioni vystúpil iba deň pred vysvätením Pátra Pia proti priemyslu, ktorý okolo tohto kňaza v posledných rokoch vyrástol. „Ježiš Kristus vyhnal obchodníkov z chrámu, ale vidím, že teraz sa vrátili,“ povedal Maggioni.

O telesné pozostatky Pátra Pia je veľký záujem aj medzi cirkevnými funkcionármi.

Matúš Benčík
HN, 24.4.2008

Ad: Morálka, sexuálna... (22. 4.)

Reagujete

Návšteva Benedikta XVI. v Spojených štátoch bola prelomová a úspešná. Niekoľkokrát sa verejne ospravedlnil za aféry pedofilných kňazov. V príhovore k mládeži veľmi osobne hovoril o nacizme, ktorý mu zničil detstvo.

Pápež prichádza ako najvyšší pastier povzbudiť vo viere. Témy príhovorov sa vyberajú podľa konkrétnej situácie a potrieb danej krajiny. Oľga Pietruchovej postrehla pápežovu empatiu. Témam interupcií a homosexuality sa priamo nevenoval. Ale vždy, keď hovoril o zachovaní dôstojnosti ľudskej osoby, mal na mysli koncept, ktorý načrtol už veľa krát. A ten jedno i druhé radikálne odmieta.

V jeho príhovoroch dominovali témy, ktorými žije americká spoločnosť. Počas pontifikátu viackrát ukázal, že témy „prolife“ považuje za mimoriadne dôležité.

Situácia v USA je iná ako na Slovensku. Prezident Bush má na otázky ochrany ľudského života rovnaké názory ako pápež. V krajine sú dobre organizované hnutia „prolife“. Náboženstvo hrá vo verejnom živote dôležitú úlohu. A registrované partnerstvá homosexuálov na rozdiel od Európy nemajú silnú podporu verejnosti. Preto nebolo

ani potrebné, aby sa Benedikt XVI. týmto témam osobitne venoval.

Ak sa Oľga Pietruchovej pýta, prečo sa katolícka cirkev na Slovensku už niekoľko mesiacov tak intenzívne zaoberá „sexuálnymi témami“, odpoveďou sú aktivity Spoločnosti pre plánované rodičovstvo.

Katolícka cirkev sa nepokúša do škôl vpašovať ideologickú príručku sexuálnej výchovy, ktorá nabáda k užívaniu bez zodpovednosti. Veriaci sa nesnažia obmedziť slobodu svedomia lekárov alebo právo rodičov na výchovu detí. Katolícka cirkev nenabáda na potraty alebo používanie antikoncepcie, ktorá ohrozuje zdravie ženy. „Sexuálne témy“ určite nie sú jedinou, a už vôbec nie dominantnou agendou cirkvi.

Dokiaľ budú skupiny s extrémnymi názormi ohrozovať právo na život od počatia po prirodzenú smrť a ľudskú dôstojnosť, cirkev sa bude čoraz hlasnejšie ozývať. Benedikt XVI. je naozaj empatickým človekom. Som si istý, že na Slovensku by sa zastal chorých, postihnutých, starých, chudobných a nenarodených.

Anton Ziolkovský

autor je katolícky kňaz, študuje v Ríme
SME, 24.4.2008

Kňaz zmizol nad oceánom

V Brazílii hľadajú kňaza, ktorý chcel rekordne dlho letieť s malými balónmi. Na svoj pokus použil tisíc farebných balónov naplnených héliom.

Brazílsky katolícky kňaz chcel vytvoriť svetový rekord a vydržať vo vzduchu viac ako 20 hodín. Neočakávaný silný vietor a dážď ho však dostali nad oceán.

Adelir de Carli, kňaz: „O desať minút prestane pršať a ja budem letieť v dobrom počasí.“

Optimizmus sa však stratil s neočakávaným príchodom zlého počasia.

Carlos Henrique, policajt: „Jeho posledné slová zneli takto- prosím, zachráňte ma, pošlite mi pomoc.“

Záchranári po 42-ročnom rímskokatolíckom kňazovi pátrajú na mori aj na pobreží. Úrady tvrdia, že na mieste, kde mal problémy, je množstvo malých ostrovov. Práve tam by ho mohli nájsť živého. Záchranári ale bojujú s časom.

Lopes Vianna, námorný kapitán: „Už prešlo veľa času. Nájsť kňaza je čoraz zložitejšie. Nevieme či ešte žije.“

Kňaz mal so sebou aj zásoby vody, cereálne tyčinky a energetické vitamíny. Už počas testovacieho letu ho odľútko až k hraniciam s Argentínou.

Jakub Laca

TV Markíza, 19:20, 23.4.2008

Historický nález skúmajú odborníci

Cirkevní historici a ďalší odborníci zisťujú, či skutočne mohli byť v severnej veži Dómu sv. Mikuláša v Tnave uložené pozostatky jedného z rímskych pápežov a ďalších svätcov, ako sa domnievajú historici z Krajského pamiatkového úradu (KPÚ) v Tnave.

Po odstránení medenej gule z najvyššieho bodu veže kostola sa v tubuse z roku 1825 našli historické dokumenty, mince, neznámy prášok aj ďalšie predmety, ktoré boli uložené do kovovej schránky pri predchádzajúcej oprave kostolnej veže pred takmer dvesto rokmi. Ako vo svojej správe uvádza historička Zuzana Rábiková, odborníkov z KPÚ prekvapili v náleze aj dve listiny -jedna z roku 1678 a druhá z roku 1760, ktorej pôvodcami sú vtedajší trnavskí farári.

Podľa Rábikovej farár Ondrej Peterfi zavlnul 30. júla 1678 do malého papierika relikvie sv. Felix a ďalších nemenovaných svätcov. Približne o osemdesiat rokov neskôr 12. septembra 1760 ďalší trnavský farár Jozef Szentillonay vložil do podobného papierika čiastočky kostí sv. Lucida. Pozostatky sa však pri predchádzajúcich manipuláciách znehodnotili a rozpadli sa na prášok.

Ako však uviedol trnavský historik a publicista Hadrián Radványi, ešte sa doteraz nestretol s tým, aby v kopule kostola boli uložené pozostatky svätca. S možnosťou, že v tubuse boli pozostatky z ľavej ruky pápeža Felix a II. sa príliš nestotožňoval ani cirkevný historik Jozef Hal'ko.

„Nepoznám bližšie údaje o náleze a nemôžem zaujať odborné stano-

visko, ale tiež by som nebol celkom presvedčený, že je to ostatok pápeža,“ dodal Hal'ko.

Cirkevné dokumenty ponúkajú až 38 svätých s menom Felix. Pápež Felix II., ktorý bol hlavou katolíckej cirkvi v rokoch 483 až 492, je podľa viacerých zdrojov označovaný ako Felix III. a je ako jediný z dovtedy vysvätených pápežov pochovaný v rodinnej hrobke. S menom Félix II. sa spája protipápež, alebo vzdoropápež z obdobia 355 - 365, ktorý nie je uznaný rímskokatolíckou cirkvou za pravého pápeža.

Nezodpovedaná zostáva teda otázka, či boli kosti, rozpadnuté na prášok, a prečo boli uložené v najvyššom bode trnavského gotického chrámu a nie v relikviároch, ako bolo zvykom. (sita), HN, 24.4.2008

Ukázali vzácnu sochu Majstra Pavla

LEVOČA - Sochu, ktorou sa z Pavla z Levoče stal majster, zreštaurovali ešte vlni, verejnosť ju však zatiaľ vidieť nemôže. Socha Svätý Juraj bojujúci s drakom je dostupná len odborníkom s povolením na vstup do južnej kaplnky Kostola svätého Jakuba v Levoči. Prácu na soche i celom kostole chce teraz reštaurátorský ateliér verejnosti priblížiť pomocou knihy, ktorá vychádza v týchto dňoch.

Socha Svätý Juraj bojujúci s drakom je jednou z najvýznamnejších takzvaných rozmerých gotických sôch. Má viacero zvláštností. Napríklad súčasťou sochy je nástenná maľba, ktorá akoby dorozprávala legendu o tomto svätcovi „Na nástenej maľbe je vidieť princeznú pre draka a jej plačúcich rodičov. Zabitie draka Jurajom je víťazstvo nad zlom a kresťanom symbolizuje víťazstvo nad pohanstvom,“ vysvetľuje historička umenia Eva Spaleková. Na rozdiel od podobných umeleckých diel z tohto obdobia nie je levočský Juraj súčasťou väčšieho reliéfu, ale voľne stojacou sochou.

S reštaurovanou sochou sa zatiaľ verejnosť môže oboznámiť len

prostredníctvom knihy, ktorú vydal reštaurátorský ateliér. Zachytáva v nej celý prieskum v Kostole svätého Jakuba v Levoči. Vzácna socha stojí v južnej kaplnke chrámu, ktorá je v súčasnosti pre verejnosť uzavretá. „Určite by jej sprístupnenie zvýšilo atraktivnosť Levoče, zatiaľ to však nie je možné. V kaplnke sú aj vzácne liturgické predmety zo zlata. Stále nie je skončená rekonštrukcia tohto krídla chrámu, takzvanej Henckelovej knižnice,“ zdôvodňuje vedúci levočského ateliéru Ivan Tkáč. Až po jej skončení bude možné inštalovať bezpečnostné zariadenia a sochu sprístupniť. Dekan levočskej rímskokatolíckej farnosti František Dluhoš je presvedčený, že sa tak stane do dvoch až troch rokov.

Socha Svätého Juraja bojujúceho s drakom je dostupná len úzkemu kruhu odborníkov s povolením na vstup do južnej kaplnky Kostola svätého Jakuba v Levoči. Verejnosť sa s ňou však môže oboznámiť prostredníctvom knihy, ktorú vydal reštaurátorský ateliér. foto pravda.

Svjatoslav Dohovič
PRAVDA, 24.4.2008

Katolíckej univerzite v Ružomberku by mali pribudnúť dve nové fakulty

Katolíckej univerzite v Ružomberku by mali pribudnúť dve nové fakulty. Právnická a ekonomická. Sľubuje jej novozvolený rektor Tadeuš Zasepa. Už dnes má na štyroch fakultách viac ako 12 000 študentov a verí, že okrem ďalších fakúlt sa mu podarí postaviť aj univerzitnú knižnicu, študentské domovy, či športoviská. Pokračuje Milan Velecký.

Dnešná voľba rektora mala len jedného kandidáta, profesora Tadeuša Zasepu, ktorý je ešte do júna tohto roku rektorom Katolíckej univerzity v poľskom Lubline. Na ružomerskej univerzite pôsobí od jej vzniku ako garant štúdia žurnalistiky a k tečajšej pedagogickej, filozofickej, teologickej a fakulte zdravotníctva chce pridať dve nové fakulty.

Tadeuš Zasepa, novozvolený rektor Katolíckej univerzity Ru-

žomberok: „Univerzita, ktorá sa zastrešuje len na tom, aby bol silnejšia, začína ísť dozadu. Ten plán, fakulta právnická a ekonomická, on nie je ťažký. V každom prípade sú profesori, je možnosť získať aj pomoc profesorov zo zahraničia. To nie je komplikovaná vec.“

Katolícka univerzita v Ružomberku vznikla v roku 2000 a dnes vzdeláva viac ako 12 000 študentov. Jej novozvolený rektor ráta s výstavbou univerzitnej knižnice, nových študentských domovov a vlastných športovísk.

Tadeuš Zasepa, novozvolený rektor Katolíckej univerzity Ružomberok: „Nemusí to robiť univerzita, to môžu robiť odborné organizácie, ktoré budujú, developeri a sú európske fondy. Nebojím sa.“

Rádio Slovensko, 18:00, 23.4.2008

Petícia za opatrovateľské služby

Spišská Nová Ves žila štyri mesiace petíciou za zachovanie slobody pri výbere opatrovateľskej služby. Koncom minulého roka totiž prestala tieto služby poskytovať tamojšia katolícka charita. Dôvodom bol nedostatok peňazí. Služby vtedy prebralo mesto, zároveň však zdvihlo ceny.

Podpisovanie petície sa v týchto dňoch skončilo. Dokument podpísalo 2757 ľudí.

Anketa:

Opýtaný 1: „Tak je to asi pre tých našich penzistov, dôchodcov, aby mali nejaké zabezpečenie na tú starobu.“

Opýtaný 2: „Aby také sociálne služby sa ďalej prevádzali pre občanov.“

Opýtaný 3: „Chceme dosiahnuť, aby mestské zastupiteľstvo zvažilo svoje rozhodnutie a obnovili sa tieto služby, ktoré boli.“

Iniciátori petície žiadajú, aby bola zachovaná sloboda rozhodnúť sa a možnosť výberu opatrovateľskej služby.

Marta Potočniková, zástupkyňa sťažujúcich sa obyvateľov: „Nie všetci chcú ísť do domova dôchodcov. Ľudia starí neradi opúšťajú svoje byty, pretože to je vlastne všetko čo majú.“

Členovia petičného výboru dnes odovzdali petíciu vedeniu mesta. Situáciu sprevádzala emotívna diskusia.

AA: „Nepoznáte cenník služieb, ktoré sme prijali.“

AA: „Ale prečo sa dvihol?“ AA: „Preto, lebo sa musel zdvihnúť, lebo aj dakedy stal rožok 30 halierov a dneska stojí dve koruny.“

Miroslav Semeš, zástupca primátora mesta Spišská Nová Ves: „My nie sme tu teda tí, ktorí zabraňujú v činnosti nejakej cirkevnej organizácii. Ja neviem ako sa to vyrieši, ale stále bude tu tlak od nich. To my nerobíme naschvál, nemáme peniaze.“

Každý miestny poslanec dostane zajtra od petičného výboru podrobnejšie materiály. Zámerom je, aby na mestskom rokovaní vedeli o situácii s opatrovateľskými službami čo najviac.

Klaudia Budzová
TV Markíza, 19:20, 23.4.2008

Pápež v USA zaujal

Návšteva hlavy katolíckej cirkvi v Spojených štátoch bola úspešná. Dobrý dojem zanechala až na 74 percentách americkej populácie. Podobne ju hodnotí aj talianska tlač.

Za šesť dní sa pápežovi Benediktovi XVI. podarilo zmeniť svoj imidž, ale aj obraz katolíckej cirkvi v americkej spoločnosti. Aspoň takto to vidia americké a talianske médiá. Zdá sa, že sa nemýlia.

Najsilnejšími okamihmi pápežovej návštevy USA neboli masové omše na štadiónoch vo Washingtone a v New Yorku, ale dve tiché stretnutia. Nedel'ná modlitba na Ground Zero a stretnutie s obeťami pedofilných kňazov v kaplnke vatikánskej nunciatúry vo Washingtone.

Stretnutie s obeťami zneužívania

Skupinka piatich alebo šiestich obeť z Bostonu sa s pápežom modlila a zhovárala asi 25 minút. Organizácia SNAP, združujúca obeť sexuálneho zneužívania, toto gesto označila za prvý pozitívny krok na dlhej ceste zmierenia. Pred pápežovou cestou sa špekulovalo o možnosti otvorenia tejto citlivej témy počas stretnutia Benedikta XVI. s americkými kňazmi v Katedrále svätého Patrika v New Yorku.

O „sexuálnom zneužívaní, ktoré spôsobilo toľko utrpenia“, nakoniec pápež hovoril nielen v newyorskej katedrále, ale aj počas omše vo Washingtone a na stretnutí s americkými biskupmi.

Slová „hlboké zahanbenie“ použil aj počas tlačovej besedy na palube lietadla, na ktorej sa zúčastnilo 65 novinárov letiacich s Benediktom XVI. z Ríma do Washingtonu. Pápež vo svojich príhovoroch často používal slovo nádej. Spolu pätnásťkrát citoval svoju poslednú encykliku, ktorá sa venovala práve nádeji, a mottom celej cesty boli slová „Kristus, naša nádej“. „Rozhodnutie Ratzingera odvážne čeliť tejto histórii môže dať novú energiu americkej cirkvi“, napísal v analýze pápežovej cesty Mario Calabresi z denníka La Repubblica.

Nová výzva na dialóg

Počas viacerých stretnutí Benedikt XVI. rozvíjal témy, ktoré

dominujú jeho trojročnému pontifikátu. V rámci stretnutia s predstaviteľmi rôznych náboženstiev, na ktorom sa zúčastnili aj zástupcovia islamu, pápež pozval všetkých veriacich „na dialóg ako prostriedok na posilnenie vzájomného porozumenia“. Jeho pozvanie sa podobalo záveru prednášky, ktorú v roku 2006 predniesol v Regensburgu a v ktorej rovnako vyzval moslimov na „dialóg kultúr“.

Pápež neobišiel ani otázku náboženskej slobody, čomu sa vo svojich analýzach v amerických denníkoch venovali viacerí moslimskí komentátori. „Pápež demonštroval, že chce s rešpektom podať ruku moslimskej komunite,“ povedal napríklad Daisy Khan z American Society for Muslim Advancement. Šiitský imám z Detroitu Hassan Qazwini zase pápeža pozval do Iraku na stretnutie s ajatollámom Alim al Sistanim. „Benedikt XVI. postavil svoj pontifikát na podpore reformy islamu,“ vyjadril sa známy americký teológ George Weigel, autor rozsiahleho životopisu Jána Pavla II.

Počas očakávaného prejavu v OSN Benedikt XVI. odmietol tendencie nanovo interpretovať ľudské práva (reakcia na snahy zaradiť potrat medzi základné ľudské práva) a na washingtonskej katolíckej univerzite nanovo vyzdvihol hodnotu akademickej slobody (reakcia na protesty proti januárovej návšteve pápeža na rímskej univerzite La Sapienza).

Pred týždňom bežní Američania vedeli o súčasnom pápežovi len tri veci: že sa zdá dobrosrdečnejší, ako sa očakávalo po jeho zvolení, že mal problémy s moslimami a nosí červené topánky značky Prada, citoval vo svojom pondelkovom vydaní taliansky denník La Repubblica ironické konštatovanie amerického vatikanistu Johna Allena. Zdá sa, že prvá cesta Benedikta XVI. do USA, ktorá zanechala dobrý dojem až na 74 percentách americkej populácie, toto konštatovanie zmenila.

Imrich Gazda

(Autor je doktorand žurnalistiky)

SME, 25.4.2008

Arizáciu Baldoviec

vyprosil biskup Vojtaššák

BRATISLAVA (jc) - Spišské biskupstvo chce arizovať kúpele Baldovce, ktoré sú majetkom Žida Ladislava Frieda. Úctivo prosím o dobroprajnosť. Takto sa začínal list biskupa Jána Vojtaššáka predsedovi Ústredného hospodárskeho úradu Augustínovi Morávkovi. Písal sa november 1941. Prosbe vyhovel.

Podľa zistení historika Jána Hlavinka z Ústavu pamäti národa inžinier Fried bol obchodník s elektrickými súčiastkami z Levoče. Kúpele so známou baldovskou minerálnou vodou kúpil v roku 1936 za 420-tisíc vtedajších korún. „Použil na to prostriedky z úveru a zaťažil nadobudnuté kúpele hypotekárnou ťarchou 250-tisíc korún,“ dodáva Hlavinka.

V novembri 1938 Trieda zaistili spolu s jeho otcom, známym advokátom, a ďalšími trinástimi Židmi z Levoče, ktorí mali disponovať majetkom prevyšujúcim 500-tisíc korún. Do takzvanej dočasnej väzby sa dostali na pokyn Jozefa Tisa, vtedy ešte predsedu autonómnej vlády a zároveň ministra vnútra Slovenskej krajiny. Pri vyšetrení majetkových pomerov uviedol, že hodnota kúpeľov je otázna, lebo „tohtoročná sezóna bola pasívna“.

Keď ho vyšetrovacie orgány po niekoľkých dňoch prepustili, radšej emigroval do Palestíny. „Časti jeho majetku, napríklad osobného automobilu Tatra, sa onedlho zmocnila Hlinkova garda,“ uvádza historik. Samotné kúpele Baldovce využívali po dohode s Friedovým otcom členovia Deutsche Partei na príležitostné rekreačné pobyty pre nemecké deti.

Už koncom marca 1942 však Morávkov úrad nariadil previesť kúpele Baldovce a obchod s minerálnou vodou na Spišské biskupstvo, zastúpené Vojtaššákom. Dva roky sa potom s úradom dohadovali na hodnote a cene majetku. Všetky odhady znalcov prevyšovali sumu 500-tisíc korún a najvyšší odhad dosiahol takmer 900-tisíc.

Biskupstvo napokon zaplatilo arizovaný podnik tak, že prevzalo Friedov dlh v Spišskej úverovej banke a do depozitu Okresného súdu v Levoči vyplatilo „zvyšných“ 75-tisíc korún.

„Pre spravodlivosť treba uviesť, že biskupstvo prevzalo kúpele v nie naj-

pokračovanie na str. 10

Zachránili históriu. Z vlastných peňazí

Pred 14 rokmi začali amatéri „oživovať“ zabudnutú historickú pamiatku „Katarínku“ v Dechticiach.

Keď sa do lesa pri zrúcanine zabudnutého kostola a kláštora sv. Kataríny zo 17. storočia nastáhovali, dedinčania z Dehtíc a Naháča sa zľakli. Keď sa niektorý z dočasných obyvateľov lesa objavil v blízkosti ich domov, zatvárali dvere.

Niektorí z miestnych obyvateľov sa dokonca pripravovali na to, že ich potrestajú za ich opovážlivosť. Neverili im, pretože boli iní ako oni. Mladí muži a ženy oblečení vo vrecovine, v lepšom prípade v mníšskom habite, prišli do hôr v lete pred štrnástimi rokmi. Kutrali sa v zemi, čistili okolie zrúcanín, jedli zo spoločného „ešusu“ a medzi sebou sa nazývali katarínskymi menami. Boli neskúsení, ale pevne rozhodnutí zachrániť niekoľko storočí chátrajúcu pamiatku a vytrhnúť ju ničivému „zubu času“. Kým sa prvé leto v roku 1995 prehuplo do jesene, získali si aj priazeň svojich odporcov.

Farár na ich strane

Peter Herceg je muž, ktorý má obnovu kláštora a kostola sv. Kataríny, známych ako Katarínka, na svedomí. Tento muž je zároveň aj šéfom združenia, ktoré vzniklo na záchranu pamiatky. Na začiatku si podľa jeho slov na ich prítomnosť v lese miestni obyvatelia iba ťažko zvykali, niekedy reagovali podráždené. Teraz je to inak zvykli si.

„Jednému to trvá dlhšie, inému kratšie,“ hovorí. Dnes je dokonca jeden z katarínkov Mário Bosý, farárom v „znenárodných“ Dechticiach. Na jeho fare sa laickí pamiatkari často spoločne radia a tiež si tam skrývajú jednoduché pracovné náradie.

Podľa Petra Hercega sa mladým ľuďom z celého Slovenska od roku

1995 podarilo zakonzervovať ruiny asi na 70 percent vrátane prasknutého nárožia veže. Bola to jedna z najnáročnejších prác.

Na vlastnom

Momentálne ich čaká archeologický výskum, pretože tri štvrtiny kláštora sú pod zemou. A završenie dlhodobého snaženia získať historickú nehnuteľnosť do vlastníctva.

„Chceme na najvyššom bode zrúcaniny postaviť rozhľadňu, a, samozrejme, pokračovať v jej záchrane,“ neskrýva ambície Peter Herceg. Bez

listu vlastníctva to však nejde. Dokonca ako združenie nemôžu na záchranu pamiatky žiadať peniaze ani od štátu, ani z európskych fondov. Aj preto chodia stovky študentov každoročne v lete do hôr zachraňovať Katarínku za svoje peniaze. Na osobu a jeden turnus to vyjde asi 400 korún. Každé leto sa vystrieda niekoľko turnusov, v každom je asi 30 dobrovoľníkov. Za získané peniaze sa kupuje strava. Niekedy chlapi odchádzajú aj do dediny za jedlo pomáhajú dedinčanom obrábať polia alebo vykonávajú roboty okolo ich domácnosti.

Poetický chodníček

Zrúcanina sa nachádza v lese Malých Karpát, neďaleko obcí Naháč a Dehtice. Voľakedajší kláštor s kostolom patrili františkánskemu rádu. Postavili ho v roku 1618 na mieste, kde sa vraj mladému grófovi Jánovi Apponyimu zjavila Panna Mária. Dnes tu možno vidieť ešte pomerne zachovalé kostolné ruiny s vežou a zvyšok krídla kláštornej budovy.

K malebným rozvalinám vedie z okresnej cesty horská cestička. Cestu vrubia drevené míľniky. Na každom je napísaná múdra rada. Zväčša ide o citáty z Biblie alebo drobnosti majstrov pera.

Karpatská rarita

Skôr, ako sa ocitnete pod hradbami, skríži vám cestu horská úzkokolejná železnica. Tunajšia rarita. Vybudovali ju otec so synom Ivan Ružek s Róbertom. Po pravej strane je grófska horáreň. Chlapi sa starajú aj o túto 200-ročnú horáreň, niekedy dokonca dovoľia príselcovi v nej aj prespať. Obyčajne prichýlia takého, ktorého morí nespavosť. V starej grófskej horárni vraj zaspí aj najväčší „nospáč“ na svete. Otec a syn však najradšej vozia návštevníkov na horskej železnici. Obaja vytlačia vagóniky na vršok, z ktorého idú dolu samspádcom. K vagónom už čoskoro pribudne aj malá lokomotíva. Presne taká, na akej sa do hory vozili lesní robotníci pred viac než stami rokmi. „Je to naša záľuba,“ hovorí bývalý vedúci Lesnej správy v Dechticiach Ivan Ružek. Nezabudne však dodať, že bez priateľov a známych by železničku nepostavili.

Jožo T. Schön
HN, 25.4.2008

dokončenie zo str. 9

lepšom stave a že na rozdiel od niektorých iných arizátorov do nich investovalo,“ dodáva Hlavinka.

A koniec príbehu? Po vojne sa Fried prihlásil o navrátenie svojho majetku. Povereníctvo priemyslu a obchodu „na žiadosť Spišského biskupstva“ potvrdilo, že to nie je možné „z dôvodov verejného záujmu“. Kúpele Baldovce neskôr zoštátnili, všetky objekty zbúrali a na ich troskách postavil závod na výrobu Baldovskej minerálky. Po privatizácii podniku Východoslovenské žriedla v roku 1994 patrí závod súkromnej spoločnosti Minerálne vody so sídlom v Prešove.

PRAVDA, 25.4.2008

Negatívne reakcie na zádušnú omšu za Tisa

Negatívne reakcie viacerých občanov tie stále vyvoláva zádušná omša, ktorú za prezidenta Slovenského štátu Jozefa Tisa nedávno slúžiť arcibiskup Ján Sokol.

Podľa jedného zo signatárov iniciatívy Občianskej solidarity s obeťami holokaustu Juraja Petroviča, zádušná omša za prezidenta Tisa nebolo súkromnou akciou, ako sa to snaží prezentovať cirkev. Tá by sa podľa neho konečne mala vyjadriť k Tisovej minulosti počas Slovenského štátu.

Juraj Petrovič, signatár iniciatívy Občianskej solidarity: „Je tu 70-tisíc obetí, na ktorých smrti sa svojom spôsobom výrazne podieľal. Takže podľa mňa je treba naozaj, aby sa veci uviedli do správnej perspektívy.“

Konferencia biskupov Slovenska zopakovala, že šlo o aktivitu arcibiskupa Sokola. Minulosť by podľa nej mali riešiť historici. Jej hovorca Jozef Kováčik.

Jozef Kováčik, hovorca KBS: „Svätej omši, ktorá je slúžená za dušu zosnulého, zvlášť kňaza, je prirodzené, že sa diať budú ďalej. Otázka je, akú budú mať formu.“

K forme sa však vyjadriť Kováčik nevedel. Závisí podľa neho od jednotlivých diecéz. Arcibiskupský úrad Jána Sokola nechcel záležitosť komentovať.

Sergej Danilov
Rádio Expres, 17:00, 24.4.2008